

ERKEN ÇOCUKLUKTA BAŞLAR, YAŞAMA UZANIR

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM, UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ
DERGİSİ

**SAYI 1:
ÇOCUK VE OYUN**

İÇİNDEKİLER

1. BAŞLARKEN... ÖNSÖZ
2. ÇALIŞMA EKİBİMİZ
3. OKONMERDE GEÇTİĞİMİZ AY
4. ÇOCUK VE OYUN
5. ŞEHİRDE ÇOCUK OLMAK ZOR, DOĞADA
OYNAMAK ŞART!
6. PARMAK UCUNDA BİR DÜNYA: DİJİTAL OYUN
ÇAĞINDA ÇOCUKLUK
7. ÇOCUK VE OYUN KONULU SÖYLEŞİ
8. ÇOCUK VE OYUNCAK KONULU SÖYLEŞİ
9. ÖNERİLER
10. ÇOCUKLARDAN GELENLER
11. OKONMERDE GELECEK AY

Başlarken KÖK VE KANAT

Bartın Üniversitesi Okul Öncesi Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak İşkur Gençlik Programı'ndan ekibimize katılan on öğrencimiz ile başladığımız bu yolculuk, "KÖK VE KANAT" ismini verdiğimiz dergimizin ilk sayısının yayınlanması ile devam ediyor.

Dergimizin adını KÖK VE KANAT olarak tanımladık çünkü biz erken çocukluk eğitimcileri/okul öncesi eğitim sevdalıları erken çocukluk eğitiminin yaşamın temeli olduğunu, insan gelişiminin en hızlı ve kritik dönemlerini içerdiğini biliyoruz (*tıpkı bir ağacın KÖKü gibi*) ve çocukların yaşamlarına dokunurken, onların bütünsel gelişimlerini destekleyen, kendilerini ifade etmelerine (*bu ifadenin sınırsız dil ile olmasına*) olanak sağlayan, tıpkı özgür bir kuş gibi KANAT çırpan çocuklara el vermek istiyoruz.

Kök ve Kanat dergisi, Bartın Üniversitesi Okul Öncesi Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde yapılan çalışmalara bir ayna görevi görmesinin yanı sıra, okul öncesi eğitim konusunda öğretmen adaylarına, öğretmenlere ve ebeveynlere yol gösterecek nitelikte yazılar, uygulamalar, haberler, öneriler, söyleşiler vb. içeriyor.

Kök ve Kanat dergisi, Okul Öncesi Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi ekibinin çabaları ile sizlerle buluştu. Öğrencilerimiz her ne kadar farklı fakülte ve disiplinlerde eğitim görmekte de olsalar, okul öncesi eğitim konusunda "gönüllü" müz oldular ve bu süreçte bizimle birlikte yol aldılar, almaya da devam ediyorlar...

ÇALIŞMA EKİBİMİZ HOŞ GELDİNİZ

- Dr. Öğr. Üyesi Zerrin MERCAN (Müdür)
- Dr. Öğr. Üyesi Ümmühan AKPINAR AFŞİN (Müdür Yardımcısı)
- Öğr. Gör. Melike YÖRÜKO (Müdür Yardımcısı)
- Adem KÖSE (Optisyenlik Programı öğrencisi)
- Nisa DURGUN (Saç Bakımı ve Güzellik Hizmetleri Programı öğrencisi)
- Firdevs BİLİR (Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencisi)
- Muhammed Coşkun GÖÇER (Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi öğrencisi)
- Mihriban TANGAL (Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencisi)
- Neslihan KOCAKIR (Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğrencisi)
- Şevval GÖKDOĞAN (Yaşlı Bakımı Programı Öğrencisi)
- Ceren SEPETÇİ (Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencisi)
- Nazlıcan DURMAZ (Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı)
- Miray YILMAZ (Matematik Bölümü öğrencisi)

OKONMER'DE GEÇTİĞİMİZ AY

Okul Öncesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Çocuk Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
Bartın Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

İşbirliğinde

DRAMA & BİLİM ve SANAT ATÖLYESİ

Eğitimci
Dr. Öğr. Üyesi Ümmühan AKPINAR AFŞİN

Eğitimci
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BÜYÜKŞAHİN

22 Şubat 2025 Saat: 14.00

Bartın Üniversitesi Kültürel Yeterleşkesi
Engelliye Yaparım Merkezi

BARU

DRAMA & BİLİM VE SANAT ATÖLYESİ

ÇOCUK EĞİTİMİ UYGULAMA ARAŞTIRMA
MERKEZİ,
BARTIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL
MÜDÜRLÜĞÜ İŞ BİRLİĞİNDE

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÜMMÜHAN AKPINAR AFŞİN,
DR. ÖĞR. ÜYESİ YASEMİN BÜYÜKŞAHİN

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Çocuğun 100 Dil Kulübü
Okul Öncesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İşbirliğinde

HEYKEL ATÖLYESİ

Eğitimci
Dr. Öğr. Üyesi İsmail EYÜPOĞLU

3 Mart 2025 Saat: 10.00 - 12.00

Bartın Üniversitesi Kültürel Yeterleşkesi
Eğitim Fakültesi Resim Atölyesi

BARU

HEYKEL ATÖLYESİ

EĞİTİM FAKÜLTESİ & ÇOCUĞUN 100 DİLİ KULÜBÜ
İŞ BİRLİĞİNDE

DR. ÖĞR. ÜYESİ İSMAİL EYÜPOĞLU

DRAMA ATÖLYESİ

AĞDACI ANAOKULU & EĞİTİM FAKÜLTESİ İŞ BİRLİĞİNDE

DOÇ.DR.ASİYE PARLAK RAKAP

GEOMETRİK OYUNLAR ATÖLYESİ

AĞDACI ANAOKULU & EĞİTİM FAKÜLTESİ İŞ BİRLİĞİNDE

DR. ÖĞR. ÜYESİ NERGİZ TEKE &
DR. ÖĞR. ÜYESİ TUĞBA BAŞ

DÜNYA MATEMATİK GÜNÜNDE MATEMATİK OYUNLARI OYNUYORUZ

EĞİTİM FAKÜLTESİ İŞ BİRLİĞİNDE

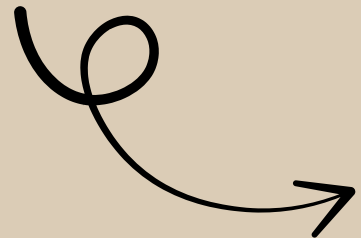
DR. ÖĞR. ÜYESİ ZERRİN MERCAN &
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÜMMÜHAN AKPINAR AFŞİN

Çocuk ve Oyun

Oyun, çocuğun kendini ifade şeklidir.

Çocuk, oyun aracılığıyla duygularını,
düşüncelerini, deneyimlerini
yansıtır.

Malazuggi, Reggio Emilia
Yaklaşımında çocuğun yüz dilinden
bahseder, aslında buradaki “yüz”
ifadesi semboliktir, yani çocuğun
sınırsız şekilde kendini ifade
edebileceğine vurgu yapar.

ÇOCUĞUN 100 DİLİ

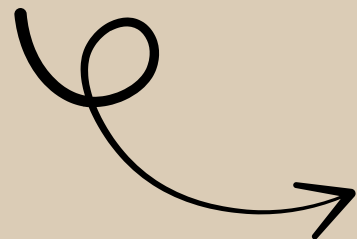
Bir çocuk 100'den ibarettir
Bir çocuğun 100 lisani,
100 eli,
100 fikri,
100 düşünme şekli,
oynama şekli ve konuşma şekli vardır.
100 her zaman 100...
dinleme şekli,
sevme şeklidir;
şarki söylemek ve anlamak için,
keşfetmek için...
100 zevk,
100 dünya
icat etmek için,
hayali kurulacak 100 dünya.
Bir çocuğun 100 lisani vardır;
(ve yüzlerce yüzlerce dahası)
ama 99'unu çalıyorlar.
Okul ve bu kültür,
kafayla vücudu ayırıyor.
Onlar çocuğa:
elleri olmadan düşünmesini,
kafası olmadan yapmasını,
zevk almadan anlamasını,
sadece yılbaşlarında ve bayramlarda
sevip şükretmesini söylüyorlar.
Onlar çocuğa:
zaten orada olan bir dünyayı keşfetmesini söylüyorlar
ve geri kalan 99unu çalıyorlar.
Onlar çocuğa:
iş ve oyunun,
gerçek ve fantezinin,
bilim ve hayal etmenin,
yerin ve göğün,
sebep ve rüyanın
biririne ait olmadığını söylüyorlar.
Ve onlar çocuğa
100'ün orada olmadığını söylüyorlar.
Çocuk onlara:
İmkansız, 100 işte orada! diyor.

OYUN

Çocukların her biri ayrı bir dünya, ayrı bir kitap... Kimisi sanatı sever, kimisi sporu, kimi matematiği, kimi bilimi. Her biri eşsizdir şüphesiz. Ancak tüm çocukların ortak dilidir oyun. Üstelik bu durum sadece okul öncesi dönem çocukları için de geçerli değildir, Oyun demek eğlence demektir, oyun demek kendini dışarı vurmaktır, bazen bir tebessüm bazen de bir düşünce halidir oyun.

**Hangi türüyle olursa olsun,
oyun çocuğun kendini ifade etme şeklidir.**

Çocuk oyun ile var olur, oyun ile kendini anlatır, oyun ile sosyalleşir. Çevresiyle etkileşime geçerken en sık kullandığı yöntemdir oyun. Üstelik bu konuda o kadar yaratıcıdır ki anında oyun kurgulayabilir, oyundan oyuna geçebilir, herhangi bir nesneyi oyuncağa dönüştürebilir...

OYUN

Çocuk demek oyun demek...Oyun ise çocuğun kendini ifadesinin sınırsız hali... o halde oyunun yaşamın özünde var olması gerekir. Çocuklar, tarih boyunca oyun oynadılar, oynuyorlar, oynayacaklar. Geçmişte doğal çevre ile kurulan bağ aracı olurken oyunlara, bugün dijitalleşme yol gösterecek. Oyunun türü, sıklığı, ifadesi değişti, değişecek. Tüm oyun türlerinin farklı gelişimsel etkileri var elbet çocuk üzerinde,

ancak değişmeyen şey oynama ihtiyacı...

Bartın Üniversitesi Okul Öncesi Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak, Kök ve Kanat isimli dergimizin ilk sayısında konuğumuz "OYUN".

Oyunu akademik olarak tanımlamanın yanı sıra, çocuğun "oyun" ihtiyacına vurgu yapmayı, çocuğa oyun fırsatı sunmayı, oyun oynayan mutlu çocukları düşünerek çocuk dostu uygulamaları destekleyen yetişkinlere rehberlik etmeyi amaçladık bu sayımızda...

ŞEHİRDE ÇOCUK OLMAK ZOR,

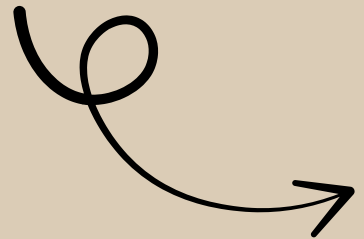
DOĞADA OYNAMAK ŞART

Bugünün çocukları, hayatlarının büyük bölümünü dört duvar arasında, ekranlar karşısında ve çoğu zaman doğadan kopuk bir şekilde geçiriyor. Betonarme binalar, trafik gürültüsü, sınırlı yeşil alanlar ve bitmek bilmeyen “dikkat et” uyarıları arasında çocuk olmak hiç de kolay değil.

Oysa çocukluk, özgürlük ister; kirlenmeye, koşmaya, düşmeye ve tekrar ayağa kalkmaya ihtiyaç duyar.

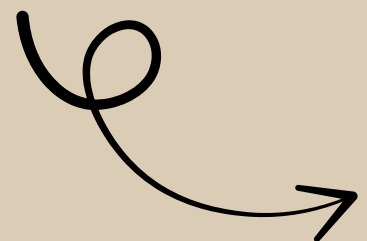
Bu ihtiyaçların karşılanabileceği en doğal ve sağlıklı ortam ise doğadır.

Doğa, çocuklar için yalnızca bir oyun alanı değil; aynı zamanda öğretmen, terapist ve dosttur. Toprağa dokunmak, bir ağacın gölgesinde hayal kurmak, çimenlerin üzerinde yuvarlanmak... Bunlar sadece eğlenceli deneyimler değil, çocukların fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimini destekleyen yaşamsal etkilerdir. Serbest oyunla birleşen doğal ortamlar, çocuklara keşfetme cesareti, problem çözme becerisi ve içsel bir denge kazandırır. Bu tür deneyimler, çocukların hem bireysel gelişimlerini hem de dünyayla kurdukları bağı güçlendirir.

Doğa ile oyun bütünleştiğinde, çocukların “*ekolojik benlikleri*” de gelişir. Ekolojik benlik, bireyin doğayla kurduğu ilişkinin bir parçası olarak, evre bilinci ve sürdürülebilir yaşam davranışlarının temelini oluşturur. Özellikle kritik yıllar olarak bilinen erken çocukluk döneminde (0-8 yaş) doğa ve oyun temelli etkinliklere yer verilmesi, bu bilinç ve davranışların erken yaşta kazanılmasını sağlar. Bu dönemde çocuklar, çevrelerini anlamlandırırken duyu organlarını yoğun şekilde kullanır; bir yaprağın dokusu, bir kuşun sesi ya da toprağın kokusu gibi deneyimler zihinsel temsiller oluşturmaya başlar. Bu somut yaşantılar, çocuğun hem doğaya duyduğu merakı hem de ona karşı geliştirdiği sorumluluk duygusunu besler. Yetişkinlik döneminde sergilenen çevresel duyarlılığın ve doğa dostu yaşam alışkanlıklarının temeli, işte bu erken bağlarla atılır.

Bununla birlikte doğa, çocukları yalnızca duygusal anlamda değil, aynı zamanda bilişsel ve sosyal açıdan da hayata hazırlar. Araştırmaya dayalı öğrenme ortamları sunarak çocukların keşfetme, sorgulama, problem çözme ve risk alma davranışlarını geliştirir. Özellikle **riskli oyunlar**, çocuğun kendi sınırlarını keşfetmesine, zgven geliştirmesine ve fiziksel becerilerini artırmasına olanak tanır. Riskli oyunlar, “ocukların bedensel olarak meydan okuma içeren, korku hissini deneyimledikleri ama kontrolü ellerinde tuttıkları oyunlar” olarak tanımlanır. Ağaçlara tırmanmak, açık alanda yakalamaca ve kovalamaca oynamak, taş, dal ya da çamur gibi doğal materyallerle yeni yapılar inşa etmek, doğal engellerden atlamak gibi etkinlikler bu kapsama girer.

Bu tür oyunlar, çocuğun hem cesaretini hem de risk değerlendirme becerilerini artırır. Araştırmalar, doğa temelli riskli oyunların çocuklarda öz dñzenleme, duygusal dayanıklılık ve yaratıcılık gibi becerileri de desteklediğini göstermektedir. Aynı zamanda doğada daha fazla vakit geçiren çocukların daha az kaygı dñzeyi sergilediği, dikkat becerilerinin geliştiği ve grup ięi etkileşimlerinin daha sağlıklı olduğu da rapor edilmiştir.

Ancak ne yazık ki şehir hayatı, çocukların bu gelişimsel fırsatlara erişimini her geğen gñn daha da kısıtlamaktadır. Güvenli oyun alanlarının azlığı, doğayla temas eksikliği ve aşırı yapılandırılmış zaman dilimleri, çocukların en temel hakkı olan oyunu tehdit etmektedir. Oyun alanlarının kñęñlmesi, çocukların fiziksel özgñrlüklerini sınırlarken hayal gñçlerini de daraltmaktadır.

Tam da bu noktada, biz yetişkinlere dñřen gñrev açık: Çocukların doğayla yeniden bağ kurmalarına alan ağmak. Onlara toprağa basma, ağağla konuşma, şamura bulanma fırsatı vermek... řñnkñ çocukların yalnızca oyun oynamaya değil, doğayla bñyñmeye de hakkı var.

“DOęAYLA İÇ İÇE BñYñYEN BİR ÇOCUK, YALNIZCA HAYAL KURMAYI DEğİL, YAřAMAYI DA ÖğRENİR.”

– RİCHARD LOUV

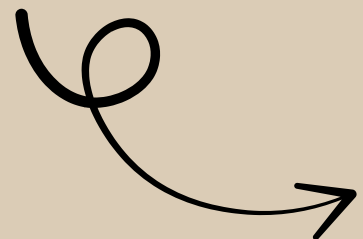
Parmak Ucunda Bir Dünya:

DİJİTAL OYUN ÇAĞINDA ÇOCUKLUK

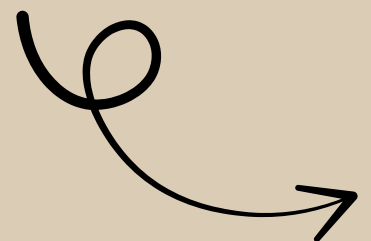
“Oyun ocukluk dönemindeki gelişimin doğal bir parçasıdır, çocukları sevmeliyiz, oyun oynamalarına ve eğlenmelerine izin vermeliyiz. Oyun ve neşe çocukların doğal hakkıdır.”

J.J Rousseau

Erken ocukluk dönemi çocuğun fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişiminin en hızlı olduğu dönem olmakla beraber çocuğun bu dönemde edindiği deneyimlerin ileriki yaşantısı üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Çocuklar bu dönemde gelişimlerine katkı sağlayacak öğrenmelere karşı daha duyarlıdırlar. Bu dönem çocukların öğrenmesi için temel oluşturan en önemli uğraşı ise oyundur. Oyun aracılığı ile ocuk eğlenceli vakit geçirirken aynı zamanda doğrudan ya da dolaylı olarak birçok öğrenme faaliyetleri, çevrelerini keşfetme, tanıma, akranları ile sosyal ilişki kurma ve çevresinde sergilenen davranışları gözlemlemelerine olanak sağlamaktadır. Bu dönemdeki çocuklar kendilerini oyun yoluyla ifade etmektedirler ve enerjilerini oyun yolu ile atmaktadırlar. ocuk oyun oynadığı zamanlarda geçmiş yaşantılarını somut olarak tekrar canlandırarak dşuncelerini geliştirir. Oyun yolu ile gerçek dünya ile ilişki kurar ve öğrendiği somut bilgileri yeni deneyimlerinde uygular. Aynı zamanda bu dönemde oyun, çocukta iç denetimi sağlar ve kendine güvenen, sorumluluk alan, kendi başladığı işi bitiren bireyler olarak çocukların yetişmesine katkı sağlar.

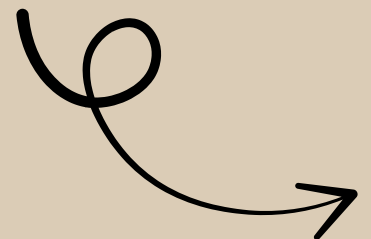

İnsanlık tarihi kadar eski olan oyun her çağda önemli bir gereksinim olarak görülmüş ve çağın geliştirdiği araçlarla oyun oynanmaya başlanmıştır. İçinde bulunduğumuz yüzyılda teknolojik gelişimlerle birlikte oyunların teknolojik platforma taşındığı ve çocukların oyun anlayışının büyük oranda değiştiği gözlenmektedir. Bununla birlikte dijital oyun kavramı oluşmaya başlamıştır. Teknoloji ile beraber dijital araçların insanların hayatlarına girmesi ve durmadan büyük bir hızla ilerlemesi ile dünyada milyonlarca insanın hayatını etkilemektedir. Ayrıca çocuklar şehir hayatının ve kentleşmenin beraberinde getirdiği olumsuzluklardan etkilenmektedir. Bu etkileşimden çocukları ayrı tutmak mümkün değildir. Çocuklar artık dışarıda oyun oynamak yerine evde vakit geçirmek zorunda kalmaktadırlar. Evde daha çok vakit geçiren çocuklar ister istemez teknolojik gelişmelerden etkilenmekte ve çocuklar için teknolojik aletler ile oynanan oyunlar daha cazip hale gelmektedir. Geleneksel oyunlarda oynanan oyuncakların yerini günümüzde dijital kültürün etkisiyle, dijital araçlar almaktadır. Artık günlük rutinlerinde çocukların sıklıkla yöneldikleri dijital oyunların; en genel tanımıyla teknolojinin oyun ile bütünleşmesi ve çocuklara oyunun bilgisayar, tablet, cep telefonu, oyun konsolları gibi dijital araçların aracı olması olarak yorumlandığı söylenebilir.

Bu gelişmeler ile birlikte zaman içerisinde çocukların oyun oynama Őekilleri değişime uğramış ve oyun tanımları yeniden tanımlanmaya başlamıştır. Günümüzde erken çocukluk dönemi oyun tercihlerinin geleneksel oyunlardan dijital oyunlara yönelik artış gösterdiği gözlemlenmektedir. Teknolojinin hızlı bir Şekilde gelişmesi, dijital oyun kullanımını büyük oranda etkilemiştir. Bununla beraber teknolojiye ulaşım maliyetinin düşmesi, internetin gitgide yaygınlaşması, dijital araçlara ulaşımın kolaylaşması ve dijital araçların çeşitliliğinin artması gibi nedenlerle dijital oyunlara erişim artmaktadır.

Geçmişte ocuklar açık havada akranları ile saklambaç gibi geleneksel oyunları oynarlarken günümüzde çocuklar oyun oynamayı dijital ekran karşısında vakit geçirmek olarak algılamaktadırlar. Oyun algısının değişmesi ile birlikte oynanan oyuncaklar, oyun oynanan meknlar da değişim göstermiştir. Oyuncakların yerini cep telefonu, tablet gibi elektronik cihazlar almış, çocuklarda değişen oyun algısı geleneksel oyunları dijital oyunlardan ayırt etme gerekliliğini beraberinde getirmiştir. Geleneksel oyunlara kıyasla dijital oyunların kapalı alanlarda çeşitli teknolojik aletler yardımıyla oynandığını görmekteyiz.

Tüm bu değişimleri göz önüne bulundurduğumuz zaman dijital oyunların çocuklar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini sıralayacak olursak kısaca şunları sıralayabiliriz;

OLUMLU ETKİLER

- . EL GÖZ KOORDİNASYONU
- . DİKKATİ OYUN ÜZERİNDE YOĞUNLAŞTIRMA
- . PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ
- . YENİ KAVRAMLAR ÖĞRENME
- . ÖĞRENDİĞİ KAVRAMLARI TEKRAR ETME VE PEKİŞTİRME
- . ÇOCUKLARA İSTENDİK ÖĞRENME ORTAMI SUNMA
- . DUYGUSAL BOŞALMA VE RAHATLAMA
- . SEÇİM YAPMA OLANAĞI TANIMA
- . GÖRSEL TERCİH İHTİYACINA CEVAP VERME

OLUMSUZ ETKİLER

- . AŞIRI ZAMAN HARCAYAN ÇOCUKLARDA AKADEMİK BAŞARIDA DÜŞÜŞ
- . SOSYALLEŞME ORANLARINDA DÜŞÜŞ
- . YETERSİZ VE DÜZENSİZ UYKU ALIŞKANLIĞI
- . YETERSİZ FİZİKSEL AKTİVİTE
- . OBEZİTE
- . KAS İSKELET SİSTEMİ SORUNLARI

Dijital oyunların erken çocukluk yıllarındaki çocukların gelişimi üzerine etkisi göz önüne alındığında, ebeveyn ve eğitimcilerin rehberliği son derece önemlidir. Artık dijital oyunların çocuklar tarafından oynandığı artık herkes tarafından kabul edilmektedir. Çocukları da dijital oyunların olumsuz etkilerini azaltmak ve olumlu etkilerinden yararlanmak için hem eğitimciler hem de ebeveynler sorumluluk üstlenmelidir. Bu bağlamda eğitimci ve ebeveynlere bu süreçte önemli rol düşmektedir. Çocukların aşırı kullanımlarından kaynaklanan dijital oyun bağımlılığı eğilimi ciddi olumsuzluklara sebep olabilir. Bu nedenle dijital oyun konusunda özellikle erken çocukluk dönemi çocukları için ebeveyn kontrolü çok önemli bir yer tutmaktadır. Kontrolsüz bir şekilde oynanan dijital oyunların çocukların hayatında olumsuz etkiler yaratması kaçınılmaz bir durumdur. Bu süreçte ebeveyn çocuğunu gözlemlemeli, oyunun içeriğini kontrol etmeli, onunla iletişim halinde olması gerekmektedir.

SÖYLEŞİ

Çocuk ve Oyun

Dr.Öğr. Üyesi Zerrin MERCAN

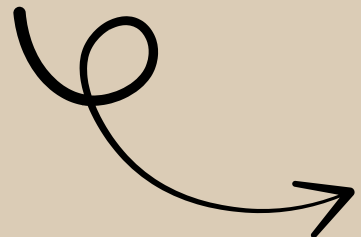
Bartın Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı

ÖNCELİKLE BİZE ZAMAN AYIRDIĞINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ. SÖYLEŞİMİZDE ÇOCUKLAR İÇİN OYUN TANIMIYLA BAŞLAYALIM. SİZCE OYUN NEDİR? ÇOCUKLAR İÇİN NASIL BİR ANLAM TAŞIR?

Zerrin Mercan: *Oyun, çocuğun kendini ifade etme şeklidir.* Çocukların kendini sınırsız bir şekilde hayal gücünü ortaya koymasını sağlar. Aslında oyun sadece çocuk için değil her birey için kendini ifade etme şeklidir. Özellikle okul öncesi dönemde gelişimsel bir ihtiyaç olduğundan, onun için biz okul öncesi eğitimde tüm çalışmalarımızın oyun temelli olmasını çok önemseriz. Bunun için çocukların oyun oynayabileceği uygun alanlar ve fırsatlar oluşturmaya çalışırız.

OYUN, ÇOCUĞUN GELİŞİMİNDE NASIL BİR ROL OYNAR? FİZİKSEL, ZİHİNSEL, DUYGUSAL VE SOSYAL GELİŞİM AÇISINDAN DEĞERLENDİREBİLİR MİSİNİZ?

Zerrin Mercan: *Oyun, çocuğun bütünsel gelişimini destekler.* Aslında oyunun birçok çeşidi var ve oynadığı oyun türüne göre, hangi gelişim alanının desteklendiği değişebilir. Özünde şunu söylemek gerekirse oyun oynayan çocuk, kendisini ifade ettiği için duygusal olarak daha mutlu bir çocuk olur. Oyun sürecinde, akranlarıyla vakit geçirdiği için sosyal anlamda kendini ifade imkânı bulur. Bununla birlikte, özellikle hareketli oyunlar ve açık alanda oynanan oyunlar, fiziksel gelişim açısından son derece kıymetlidir. Çocuk, oyun oynarken dil becerilerini çok etkili kullandığı için hem sosyal gelişim anlamında hem dil gelişimi anlamında oyun, çocuğa katkı sağlar. Bununla birlikte bütünsel gelişim olarak şunu vurgulamak lazım; çocuklar çevreleriyle etkileşimde öğrenirler ve oyun oynarken çevreleriyle sıklıkla etkileşime geçerler. Bunun için de birçok materyali kullanırlar ve burada da konu oyun materyali yani oyuncaktır.

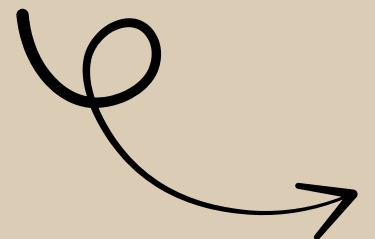

GÜNÜMÜZDE TEKNOLOJİK OYUNLARIN ÇOCUKLARIN HAYATINDAKİ YERİ GİDEREK ARTIYOR. SİZCE DİJİTAL OYUNLAR ÇOCUK GELİŞİMİNİ NASIL ETKİLİYOR? AVANTAJLARI VE RİSKLERİ NELERDİR?

Zerrin Mercan: *Dijital oyun, Z kuşağı ve sonraki kuşaklar için olmazsa olmaz bir oyun türüne dönüşmeye başladı.* Tabi bu toplumsal değişimle bağlantılı bir süreç. Çocukların dijital oyun oynamalarının çeşitli olumlu etkileri var. Özellikle *literatürde çocukların bireysel öğrenmeleri, kendi öğrenme hızına uygun bir materyal kullanabilmeleri, çağı yakalayabilmeleri gibi birçok beceriyi kazandıklarına vurgu yapılıyor.* Bu anlamda olumlu olduğu söyleniyor. Ancak bununla birlikte çocuğun sağlıklı gelişimini sekteye uğratabilecek nitelikte çok uzun süre oturması, çok uzun süre ekran karşısında kalması hiçbir kurul tarafından desteklenmiyor. Özellikle Dünya Sağlık Örgütü'nün bu konuda koyduğu sınırlar da var. Çünkü çocukların yaşına göre hareket etmesi gereken belli zaman dilimleri var. Bu nedenle *dijital oyunların yaşına uygun ve eğitimsel bir şekilde olması gerektiğini düşünmekle birlikte, özellikle süresinin ve içeriğinin çok önemli olduğunu* ve bu konuda bilinçli hareket edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

OYUN ARACILIĞIYLA ÇOCUKLAR HANGİ BECERİLERİ KAZANIR? ÖZELLİKLE ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE HANGİ OYUN TÜRÜ BECERİLERİNİ DESTEKLER?

Zerrin Mercan: Oyunun birçok türü var. Yani bu izole oyundan başlayarak paralel oyuna devam eden önemli bir süreç. Erken çocukluk döneminde, daha çok grup oyunları ve beraber oyunun etkisini söylemek mümkün. Çünkü akranlarıyla, özellikle 3 yaştan sonra çocuklar etkileşime girmekten çok keyif alıyorlar ve birbirlerinden öğreniyorlar. Bu çocuklar için bir öğrenme süreci. Aynı zamanda tek bir oyun türüne bütün çocuklara her zaman sabitlememek gerekir. Çünkü çocuk izole oyundan daha çok keyif alabilir. Örneğin bloklarla bir materyal üretirken tek başına kalma ihtiyacı da olabilir. Bunun için *biz mümkün olduğunca çocuğun ilgi, ihtiyaç ve gelişimine göre oyunların olmasını destekleyen ortamlar oluşturmaya çalışırız.*

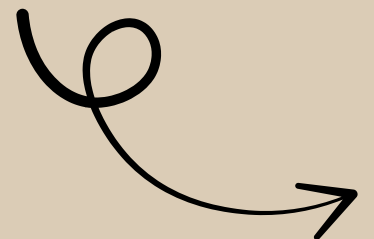
GELENEKSEL OYUNLARIN GÜNÜMÜZDEKİ ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ YERİ SİZCE NEDİR? BU OYUNLAR HALA ÇOCUKLARIN GELİŞİMİ İÇİN ETKİLİ OLABİLİR Mİ?

Zerrin Mercan: Geleneksel oyunu doğru tanımlamak gerektiğini düşünüyorum. Geleneksel oyundan ifade edilen şey; açık alanda oynanan sokak oyunları ise çocukların gelişimi üzerinde olumlu birçok etkisinin olduğunu söylemek mümkün. Zaten alan yazılarında da bunu destekleyen çok fazla kaynak var. Az önce söylediğim gibi çocuğun bütünsel gelişimi anlamında çok etkisi var. Ancak burada denge çok kıymetli, çünkü çocukların şu an yaşam koşulları dijitalleşmenin etkisinde ve değişimi de öngörerek oyunları güncellemek, bu oyunları oynamaları için uygun alan oluşturmak konusunda çalışmak gerekiyor.

AİLELER ÇOCUKLARIN OYUNLARINA NASIL DAHİL OLMALI? OYUN SIRASINDA YETİŞKİNİN ROLÜ NE OLMALIDIR?

Zerrin Mercan: Aslında burada etkileşim ve etkileşimin sürdürülebilirliği çok kıymetli. Aile, çocuğuyla oyun oynarken çocuğun dünyasını tanımak adına iyi gözlem yapabilmeli, çünkü çocuk oyunla birlikte kendini dışa vuruyor ve aile çocukla oyun oynarken çocuğun kendisini nasıl ifade ettiğini fark ediyor. Ancak ebeveynin çok fazla müdahale yapması, bazen oyunu sekteye uğratılabilir. Çocuğun o dünyayı kendi istediği gibi değil de ailenin yönlendirdiği gibi yönetmesi sağlanabiliyor. Bu istediğimiz bir şey değil. Bu nedenle ailelerin sıklıkla gözlemci olması, çocukla iletişimde kalması, sadece gerekli durumlarda müdahale etmesi tercihimizdir.

OYUN ORTAMLARININ ÇOCUKLAR İÇİN NASIL OLMASI GEREKTİĞİNİ DÜŞÜNÜYORSUNUZ? FİZİKSEL MEKÂNIN, ÇOCUKLARIN OYUN OYNAMA DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ NELERDİR?

Zerrin Mercan: Oyun ortamı derken, aslında çocuk için her yer bir oyun ortamıdır. Çocuk, kendini oyunla ifade ettiği için herhangi bir ortamdaki herhangi bir materyalle oyun kurgulayabilir. Ancak burada ilk düşünülmesi gereken şey, güvenilir olmasıdır. Güvenilir oyun alanlarının oluşturulması gerekmektedir. İçinde, çocuğun oyun oynayabileceği alanların oluşturulması ve evin dekorunun buna göre tasarlanması buna örnek verilebilir. Bununla sınırlı kalmayıp, *toplum içinde açık alanlarda, kentlerde de çocukların oyun oynamasını destekleyecek nitelikte ve sadece çocuklar için değil; ailelerle de kaliteli vakit geçirecek nitelikte sosyal ortamların desteklenmesi gerekir.*

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ALANINDA ÇALIŞAN BİR AKADEMİSYEN OLARAK ÖĞRETMEN VE EBEVEYNLERE OYUN KONUSUNDA VERMEK İSTEDİĞİNİZ EN ÖNEMLİ MESAJ NEDİR?

Zerrin Mercan: Bunu en iyi şu cümlelerle ifade edebilirim; *çocuğa oyun için fırsat, zaman ve mekân tanımak, onun için uygun ortamları oluşturmaya çalışmak, her çocuğun farklı şekilde öğreneceğini ve öğrenme türünün farklı olduğunu bilmek gerekir.* Bunun için de oyunu ifade ederken, farklı zamanlara ihtiyacı olabileceğini öngörmek gereklidir. Burada önemli olan şey; çocuğu tanımak, onun ilgi ve ihtiyaçlarından yola çıkmaktır. Tek bir kural ve tek bir doğru söylemek çok mümkün değildir. Bunun için de tekrar aynı noktaya döneceğim; çocuğu sıklıkla gözlemlemek, onunla iletişime geçmek ve onun için uygun ortam yaratmaya çalışmak önemlidir.

Çocuğun gelişiminde oyunun yeri ve önemine dair değerli görüşlerini bizlerle paylaşan Dr. Öğr. Üyesi Zerrin MERCAN'a teşekkür ederiz.

SÖYLEŞİ

Çocuk ve oyuncak

Sena ÇAVUŞOĞLU

Bartın Üniversitesi Kutlubey Anaokulu Müdürü

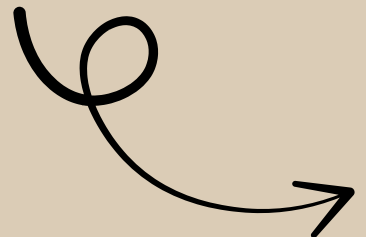
ÖNCELİKLE BİZE ZAMAN AYIRDIĞINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ.
OYUNCAKLAR SİZİN İÇİN NE İFADE EDİYOR?

Sena Çavuşoğlu: Oyuncaklar benim için bir arkadaş, aynı zamanda bir şeyleri paylaştığım gereçler. Zamanı faydalı geçirmeye yardımcı olmakla beraber, ilgi çekici ve eğlenceli tarafları da olan yardımcı bir arkadaş gibi de düşünülebilir.

OYUNCAKLARIN, ÇOCUKLARIN GELİŞİMİYLE OLAN İLİŞKİSİNİ NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?

Sena Çavuşoğlu: öncelikle çocuklar oyuncaklarıyla sosyalleşiyorlar ilk olarak, genellikle de okul ortamına girmeden önce... Aileden sonra onlar için oyuncakları geliyor, hatta bazen birinci öncelik bile olabiliyor. *Aile ile paylaşmadığı şeyleri, oyuncaklarla paylaşan çocuklar görebiliyoruz. Oyun arkadaşı ve uyku arkadaşı* olarak da kullanabiliyorlar. Bu yüzden hem kendilerini ifade etmeleri açısından hem de sosyalleşmeleri açısından çocukların ilk arkadaşları oyuncaklardır diyebiliriz. Kendilerinin bir parçaları, olmazsa olmazları gibi düşünebiliriz.

ANAOKULUNDA OYUNCAK SEÇERKEN NELERE DİKKAT EDİYORSUNUZ?

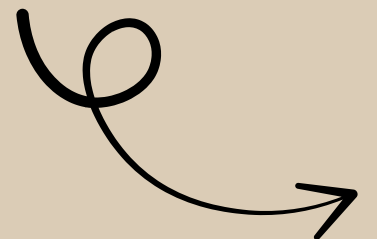
Sena Çavuşoğlu: *Yaş seviyesi ve gelişim seviyesi önceliğimizdir.* Hangi sınıfla yani hangi yaş grubuyla çalışacaksak, o sınıfın oyuncaklarını ona göre belirliyoruz. Seçtiğimiz oyuncaklar, gelişim alanlarına yönelik oluyor; örneğin bilişsel gelişimi destekleyecek nitelikte yapbozlar, sosyal beceriyi destekleyecek dramatik oyun/evcilik materyalleri gibi. Bununla birlikte, oyuncak seçerken ilk önceliğimiz güvenlik, çocuklara zarar verebilecek, şiddet objesi olabilecek öğeleri zaten sınıf ortamında bulundurmuyoruz. .

SERBEST OYUN ALANLARINDA KULLANILAN OYUNCAKLARIN, ÇOCUKLARIN SOSYAL GELİŞİMİNE ETKİSİ HAKKINDA NELER GÖZLEMLİYORSUNUZ?

Sena Çavuşoğlu: Büyük faydasını görmekteyiz. Öğretmen de aynı zamanda *çocuğu oyun oynarken keşfetme imkânı* buluyor. Çünkü çocuk, serbest zamanda oyuncaklarla oynarken hem aile ortamını hem de kendi yaşanmışlıklarını oyuncaklarla bize ifade edebiliyor. Özellikle evcilik oyunlarında, bebeklerle oynadıklarında bunu daha net görebiliyoruz. *Anne-babanın ona uyguladığı davranışı, çocuk da oyuncuğa uygulayabiliyor. Bununla beraber çocuk, içindeki üzüntüyü ya da mutluluğu oyuncuğına yansıtabiliyor.* Kimi zaman kendisiymiş gibi oyuncuğını konuşturuyor ve bu bakımdan serbest zamanda oynadıkları oyunlar yardımcı oluyor.

ELEKTRONİK OYUN MATERYALLERİ HAKKINDA NELER DÜŞÜNÜYORSUNUZ?

Sena Çavuşoğlu: Yerinde kullanıldığı zaman faydalı ve eğlenceli olabilir. Elektronik materyaller, şimdiki çocuklar açısından ilgi çekici olabiliyor ama fazla kullanılması da doğru değil. Etkileşim süresi uzadıkça, etkileşimden zarar da görebilir. Teknolojik materyallerle etkileşim yetişkin gözetiminde olduğu sürece çocuk için daha da verimli olacaktır. *Yerinde kullanıldığında (nitelikli içerik ve doğru zamanlama ile) elektronik aletler bizim için faydalı olabiliyor.*

GELENEKSEL OYUNCAKLARLA DİJİTAL ÖZELLİKLİ OYUNCAKLAR ARASINDA, ÇOCUKLARIN İLGİSİ AÇISINDAN BİR FARK GÖZLEMLİYOR MUSUNUZ?

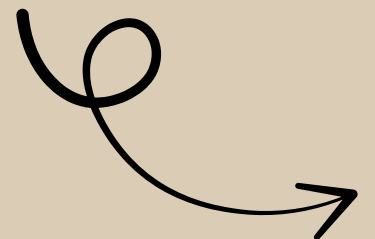
Sena Çavuşoğlu: Çocuklar, geleneksel oyuncaklara çok alışkın değil. Teknolojik oyuncağların içinde doğdukları için, teknolojik oyuncağlar daha alışageldik oluyor onlar için. Geleneksel bir oyuncak geldiğinde, en başta dikkatlerini çekebiliyor, hiç bilmedikleri, ilk defa karşılaştıkları bu oyuncak olduğu için. Bir süre sonra geleneksel oyuncacağa olan ilgileri bitiyor. Örnek olarak topaç gösterebiliriz. Günümüzde topacın çok yeri yok ama çocuk, onu ilk defa gördüğu için ilgi çekici bir şey olarak gelebiliyor. Bizim için ne kadar geleneksel olsa da onlar için yenilikçi olabiliyor ama uzun vadede oynamayı reddediyorlar.

VELİLERİN OYUNCAK SEÇİMİ KONUSUNDA, SİZDEN EN ÇOK HANGİ KONULARDA BİLGİ ALMAK İSTEDİKLERİNİ GÖZLEMLİYORSUNUZ?

Sena Çavuşoğlu: Genellikle veliler, çocuğun hangi alanda gelişmesi gerektiğini ve/ve ya hangi yönde desteğe ihtiyaç duyduğunu soruyorlar; biz de o alana uygun oyuncağlar tercih etmeleri konusunda yönlendiriyoruz

ÇOCUKLARA ÇOK SAYIDA OYUNCAK ALINMASI HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYORSUNUZ?

Sena Çavuşoğlu: Çocuklara çok sayıda oyuncak alınması, çocuktaki keşfetme duygusunu normalleştirir ve çocuğun ilgisi azalabilir. Sonuçta sınıf ortamına girdiğinde, evinde olan oyuncağlar oluyor ve onun beklentisini karşılayamıyor. Tabi bu durum da okulun oyuncak düzeyine göre değişkenlik gösterebilir. O yüzden oyuncak alımı dengeli olmalı. . *Oyuncak her defasında bir anlam taşımalı, yoksa değersizleşiyor.*

OYUNCAK PAYLAŞIMI SIRASINDA, ÇOCUKLAR ARASINDA YAŞANAN DURUMLARLA NASIL BAŞA ÇIKIYORSUNUZ?

Sena Çavuşoğlu: Bu durum, genellikle oyuncakları paylaşmak istemeyen çocuklar arasında oluyor. Aynı anda, aynı oyuncacı kullanmak isteyenler de oluyor. Eğer oyuncacı paylaşmak istemiyorlarsa, “okulumuzun ortak oyuncacı olduğu bilinci”ni kavramalarını sağlayarak “5 dakika” oynayabileceğini ve 5 dakika sonra da diğer arkadaşına vermesi gerektiğini söylüyoruz.

SİZCE İYİ BİR OYUNCAĞI TANIMLAYAN ÖZELLİKLER NELERDİR?

Sena Çavuşoğlu: İşlevsel olmasıdır diyebilirim. Birçok farklı gelişim alanına katkı sağlıyorsa, çok yönlü gelişimi desteklemesi açısından faydalıdır.

OYUNCAKLARIN ÇOCUKLARIN DÜNYASINDAKİ YERİYLE İLGİLİ, GENEL OLARAK NELER SÖYLEYEBİLİRSİNİZ?

Sena Çavuşoğlu: Oyuncak, çocuğun bir parçası oluyor. Kimi çocuk için oyun arkadaşı kimi çocuk için uyku arkadaşı oluyor. Sınıftan gözlemlediğimiz kadarıyla, hâlâ bebeklikteki oyuncacı kullanan ve yanında getiren öğrenciler var. Ne kadar doğru ne kadar yanlış tartışılır ama bu davranıştan gözlemleyebildiğimiz şey, oyuncacın çocuktaki yerinin bir arkadaş, kardeş yerini doldurması diyebiliriz. Bu yüzden oyuncacını yanından ayırmamakla beraber, oyuncacı anlam yükleyen çocuklar var. Bu çocuklar gibi oyuncacını özelleştiren çocukların yanında, oyuncacını sıradanlaştıran çocuklar da elbette var. Bu durum, çocukların psikolojisine göre de değişkenlik gösterebiliyor.

Söyleşimize zaman ayırdığı ve değerli paylaşımları için Sena Çavuşoğlu'na teşekkür ederiz.

ÖKİTAR ÖNERİSİ

ÇÜNKÜ O DAHA ÇOCUK

Çocuğunuzu Şefkatle Yetiştirmek İçin
İlham Veren Dokuz Hikâye

—
Çocuk
Gelişimi
—

SENEM HAN UYSAL

DK 100

01

ium virginicum

KİTAP ÖNERİSİ

ÇÜNKÜ O DAHA ÇOCUK

OKUYUCUDAN YORUMLA:

Senem Han Uysal'ın kaleme aldığı "çünkü o daha çocuk" ebeveynlere ve eğitimcilere rehberlik edecek nitelikte bir kitap. Bu kitapta yazar erken çocukluk eğitime ilişkin bilimsel verileri net ve akıcı bir dil ile okuyucuya sunarken; bir eğitimci ve bir anne olarak deneyimlerinden yola çıkmakta.. Samimi ve akıcı bir dil ile bilimsel bilgi, deneyimler ile bütünleşmekte. Çocukları anlamakta rehberlik edecek kaynağı okumanızı tavsiye ediyor, iyi okumalar diliyoruz

YAZARINDAN OKUYUCUYA:

Yıllar boyunca çocuklarla, öğretmenlerle ve anne babalarla bir arada çalışmak bana çocukların dünyasına dair eşsiz bir pencere sundu. Kızımın doğumuyla birlikte bu pencere daha da genişledi. "Çünkü O Daha Çocuk" tam da bu birikimlerin, yaşadığım, güldüğüm ve düşündüğüm anların içinden doğdu.

Bu kitabı çocuğunuzun hayata bakış açısını, gelişimini, dünyasını daha iyi anlamana katkı sunmak için yazdım. Kitaptaki her bölüm, çocuklarla yaşadığım bir hikaye ile başlıyor. Ardından hikayede yer alan konulardaki bilimsel bilgiler ve ebeveynlerin günlük hayatlarında kullanabileceği pratik ve gerçekçi önerilerle devam ediyor. Son on yılın araştırmalarını, kendi mesleki yolculuğumla harmanlayarak hem güvenilir hem de samimi bir kaynak sunmayı amaçladım.

Eğer bu kitabı elinize aldıysanız, çocuğunuz için iyi bir şeyler yapma çabasıdasınız demektir. Mükemmel ebeveyn olmamız gerekmiyor ama gelişmeye açık olmak, çocuklarımızı anlamaya çalışmak çok kıymetli. Umarım bu kitap, ebeveynlik yolculuğunuzda size hem eşlik eder hem de ilham verir.

EN SEVDİĞİM OYUNCAK...

Çocuklardan Gelenler

Ali : Spider-man ağ atıyor.

Elif : Gözlerimi kapattığım an ayıciğımı görüyorum.

**Aybüke : Ayıciğimla bahçede oynamayı seviyorum,
çimlere yatırdım,
ayıciğim bana kalp verdi.**

Deniz : Evimde lol bebeklerimle evcilik oynuyorum. Okulumda da resim yapıyorum.

Zeynep : Unicorn' u çok seviyorum. Onunla çimlerde oynuyorum ve Unicorn şaha kalktı

Aral : Evimi çizdim. Bahçede olan kaydıraftan arkadaşım kaydı ve havuza düştü.

OKONMER'DE GELECEK AY

Bartın Üniversitesi
Okul Öncesi Eğitim,Uygulama
ve Araştırma Merkezi

Nörobilim Perspektifinden
Kitaplar ve Çocuk Beyni
Doç. Dr. Mustafa Kocaarslan

Kütüphanede Kitaplarla Oyun
Dr. Öğr. Üyesi Nihan Temiz

17 NİSAN SAAT 16:00
YER: EĞİTİM FAKÜLTESİ KONFERANS SALONU
KUTLUBEY YERLEŞKESİ
BARTIN ÜNİVERSİTESİ

BARÜ

ÇOCUK, KİTAP VE OYUN TEMALİ SEMİNER (17.04.2025)

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI ŞENLİĞİ (24.04.2025-25.04.2025)

BARÜ

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM, UYGULAMA VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ
ÇOCUĞUN 100 DİLİ KULÜBÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ KULÜBÜ

23 Nisan Coşkusuyla:
Çocuk Şenliği

YER: KUTLUBEY YERLEŞKESİ
GÖLET ALANI
TARİH: 24 NİSAN 2025
SAAT: 10.00-16.00

YER: AĞDACI YERLEŞKESİ
HALI SAHA
TARİH: 25 NİSAN 2025
SAAT: 10.00-16.00

BARÜ

ÇOCUĞUN 100 DİLİ

ÇOCUK GELİŞİMİ KULÜBÜ

BARÜ

Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi ile
Okul Öncesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi İşbirliği ile:

"Sürdürülebilirlik Temalı
Erken Çocukluk Eğitimi"

19 Nisan - 3 Mayıs tarihleri arasında
Son Başvuru Tarihi: 18 Nisan 2025

Eğitim Süresi: 18 saat

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK TEMELLİ ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ (19.04.2025-03.05.2025)

KÖK VE KANAT DERGİSİ: ATATÜRK VE
ÇOCUK TEMASI